

Tabela 1. Struktura narzędzia samooceny

Część (zakres tematyczny)	Obszar	Opis zawartości obszaru analizy
I. Poprawa rozwoju lokalnego i planowania strategicznego	1. Wyzwania i możliwości rozwoju lokalnego	Diagnozowanie mocnych stron i wyzwań stojących przed JST, związanych między innymi ze zmianami demograficznymi, gospodarczymi i potrzebą dostosowania do nich sposobu świadczenia usług. Diagnoza jest kluczowym krokiem do zbudowania strategii rozwoju dostosowanych do potrzeb lokalnej społeczności.
	2. Planowanie strategiczne*	Planowanie strategiczne pomaga zbudować zrównoważoną gospodarkę lokalną, która będzie w stanie odpowiadać na szybko zmieniające uwarunkowania zewnętrzne. Ma ono kluczowe znaczenie dla umożliwienia administracji samorządowej sformułowania i realizacji wielowymiarowych celów rozwoju.
	3. Monitorowanie i ewaluacja	Wykorzystywanie mechanizmów monitoringu i ewaluacji na różnych etapach cyklu inwestycyjnego, w tym jasnego systemu wskaźników, umożliwia skoncentrowanie na wynikach, poprawiając wydajność i efektywność inwestycji publicznych. Służy temu powiązanie wyznaczonych celów z oczekiwanymi rezultatami, zbieranie i analizowanie danych na temat skuteczności prowadzonych działań oraz efektywna komunikacja społeczna. Co więcej, stopień w jakim jednostki samorządu terytorialnego wykorzystują dane w procesie podejmowania decyzji i w jakim dzielą się nimi z opinią publiczną (co powinno mieć miejsce zarówno przed podjęciem decyzji o inwestycji, jak i w trakcie jej wdrażania), wiele mówi o ich zdolności do uwzględniania głosu obywateli w podejmowaniu decyzji w oparciu o rzetelne dane.
	4. Finansowanie na szczeblu poniżej krajowego	Będąc głównymi inicjatorami inwestycji publicznych, samorządy terytorialne muszą odgrywać aktywną rolę w wykorzystywaniu własnego potencjału generowania dochodów w celu finansowania inwestycji, aby zapewnić środki na ich długofalową eksploatację i utrzymanie oraz uczestniczyć w porozumieniach dotyczących ich współfinansowania. Dostosowanie ram budżetowych i fiskalnych do kontekstu instytucjonalnego oraz różnorodnych uwarunkowań i możliwości lokalnych powinno przyczynić się do modernizacji JST, a także zwiększyć ich efektywność i poziom odpowiedzialności.
	5. Współpraca międzysamorządowa	Skoordynowane działania poprawiają efektywność inwestycyjną dzięki osiągnięciu efektu synergii, sprzyjając rozwojowi i wzrostowi produktywności. Jest to szczególnie istotne w przypadku obszarów metropolitalnych. Co więcej, osiągnięcie efektu skali i podniesienie rentowności projektu inwestycyjnego, w szczególności w przypadku projektów infrastrukturalnych, może być atrakcyjne dla podmiotów prywatnych.
	6. Koordynacja działań pomiędzy władzami publicznymi różnych poziomów.	Koordynacja na wszystkich szczeblach administracji publicznej jest kluczowa dla lepszego dopasowania założonych celów rozwojowych i poprawy komunikacji oraz warunków ich realizacji. Pozwala ona również na osiągnięcie efektu synergii w celu sprostania wielowymiarowym wyzwaniom i identyfikację najbardziej efektywnych działań.
II. Poprawa jakości świadczonych usług	7. Cyfryzacja	Cyfrowa transformacja społeczeństwa i gospodarki znacząco zmienia praktyczne aspekty świadczenia usług publicznych. Przejście od reaktywnych do proaktywnych sposobów ich świadczenia wspomagane jest przez wykorzystanie technologii cyfrowych. Ten proces jest postrzegany jako integralny składnik unowocześniania administracji - zastosowane innowacyjne strategie powinny jak najlepiej odpowiadać na potrzeby obywateli.
	8. Zasady „otwartego rządu” * (Open government)	Promowanie zasad „otwartego rządu” – tj. przejrzystości, rozliczalności, uczciwości i angażowania interesariuszy – na wszystkich szczeblach pozwala na bardziej efektywne i adekwatne do potrzeb tworzenie polityk i świadczenie usług, co ostatecznie przyczynia się do budowy zaufania publicznego. Poprzez uwzględnienie tych zasad w procesach decyzyjnych administracja publiczna promuje rządzenie partycypacyjne i sprzyja angażowaniu interesariuszy.
	9. Monitoring i ewaluacja lokalnych usług publicznych / polityk publicznych*	Ekonomiczne, społeczne i klimatyczne wyzwania stają się coraz bardziej złożone, a jednocześnie administracja publiczna znajduje się w obliczu rosnącej presji, by dostarczać więcej usług lepszej jakości, jednocześnie obniżając koszty. Monitoring i ewaluacja lokalnych usług publicznych odgrywa kluczową rolę w efektywnym projektowaniu i wdrażaniu polityk oraz planowaniu i świadczeniu usług publicznych. Dbalność o to, aby opracowywane polityki opierały się na rzetelnych danych, pokazujących co sprawdza się w praktyce, jest niezbędna do osiągnięcia kluczowych długoterminowych celów.
	10. Ocena skutków regulacji	Podczas tworzenia polityk, prawa, regulacji lub innego rodzaju przepisów, zawsze powinny być rozważone ich możliwe skutki. Ocena skutków prawnych (OSP) dostarcza decydentom kluczowych informacji na temat tego, czy i jak wprowadzać regulacje prawne, aby osiągnąć cele polityki publicznej. Narzędzie uwzględnia również oceny ex post (lub ewaluacje) wpływu tych regulacji.
	11. Obciążenia administracyjne* i zamówienia publiczne	Promowanie transparentności i efektywne wykorzystywanie zamówień publicznych na wszystkich szczeblach administracji publicznej jest ważne, aby przeciwdziałać ryzyku nadużyć i korupcji. Administracja powinna korzystać z zamówień publicznych, aby

Część (zakres tematyczny)	Obszar	Opis zawartości obszaru analizy
		skutecznie dostarczać usługi publiczne – nie tylko w sposób efektywny kosztowo i uczciwy, ale także realizując szersze cele, takie jak bardziej ekologiczna infrastruktura publiczna, adaptacja do zmian klimatu, wspieranie innowacji czy rozwój MŚP.
III. Wzmacnianie wewnętrznych procesów zarządzania	12. Koordynacja pomiędzy wydziałami urzędu i z jednostkami organizacyjnymi w ramach JST	Koordynacja wewnętrzna jest istotna dla zapewnienia, że jednostki administracyjne będą uwzględniać wzajemnie swoją pracę przy podejmowaniu decyzji w celu uniknięcia zwiększonych kosztów, braku spójności między politykami oraz dublowania wysiłków i obciążeń dla obywateli. Dzięki systematycznej koordynacji strategicznej poszczególne jednostki nie tylko mogą skuteczniej realizować swoje własne cele, ale także przyczynić się do tworzenia synergii i osiągnięcia wspólnych celów przynoszących korzyści w skali całej JST.
	13. Przygotowanie i realizacja budżetu	Budżet jest podstawowym dokumentem polityki finansowej JST, który wskazuje priorytety oraz definiuje roczne i wieloletnie cele. Obok innych instrumentów realizacji finansów JST – takich jak uchwały, zarządzenia i wspólne działania z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego – celem realizacji budżetu jest urzeczywistnienie planów i aspiracji mieszkańców poprzez zakupy dóbr i usług. Budżet JST, będąc rodzajem umowy pomiędzy mieszkańcami a władzami samorządowymi, pokazuje źródła dochodów samorządu i wydatki na realizację określonych usług publicznych.
	14. Zarządzanie personelem w JST	Strategiczne zarządzanie zasobami ludzkimi w JST umożliwia administracji samorządowej efektywne dopasowanie kadr do przyjętych celów rozwojowych. Pozwala zbudować zespół pracowników posiadających właściwe kompetencje. Pomaga również poprawić jakość realizowanych usług. Umiejętności urzędników publicznych muszą być dostosowywane do zmieniających się realiów. Inwestycje w rozwój kadr są konieczne, aby móc odpowiadać na zmieniające się wyzwania.